

høre til det mere conservative Element. Jeg skal dernæst her til sammenknytte en anden Forandring, som er foreslaaet ved § 3, fordi den har det samme Resultat, den nemlig, at Udvalget vel har beholdt den Censur, som var opført i Udkastet, nemlig, foruden Forpligtelsen til Dagarbejde, som er beregnet til 1 Rbd., en Communeafgift af 48 fl. , men at det her til har søiet, at, naar de, der saaledes ere valgberettigede, udføre mindre end 3 Fjerdedele af samtlige afgiftsydende Beboere, skulle disse 3 Fjerdedele medtages. Nu maa jeg bemærke, at ikke blot jordløse Huusmænd, men alle Indsiddere ere afgiftspligtige, idet der paa hviler dem Dagarbejde efter Frd. 27de Måi 1848, og altsaa ere de afgiftspligtige for 1 Rbd. Det er ganske vist, at Udvalgets Bestemmelse en heel Del Steder vil give den ikke-bosiddende Klasse, Huusmands- og Jndersteclassen, Overvægten. Det vil den give den paa alle de Steder, hvor der er mange Dagleiere og Haandværkere, mange Fabriker, hvor der er store Fiskerleier, og flere saadanne Steder; det vil den navnlig give dem paa et enkelt Land, nemlig paa Bornholm, hvor der er en Masse Udbyggerhuusmænd, fordi Udmarkerne for Størstedelen anvendes til Huse, og hvor Huusmændenes Antal derfor overstiger det Forhold, der er det almindelige imellem Huusmands- og Gaardmandsclassen. Det er disse to Hovedforandringer, som indeholde en Indskrænkning af det conservative Moment, der laa i Regjeringens Forslag for Sogneforstanderskabernes Vedkommende. At Stolepatronen bør vælges mellem Sogneforstanderne indbyrdes, finder jeg fuldkommen rigtigt; det erkjender jeg at være overseet. At Herredsfogden eller Birkedommeren ikke skal være Medlem af Sogneforstanderskabet, anseer jeg ikke for at være af praktisk Betydning; hans Myndighed som Øvrighed beholder han, og hans Forretninger have gjort, at han hid til saagodt som ikke har deeltaget i Forsamlingerne, hvorfor jeg finder det consequent og rigtigt, at han ikke er Medlem. Dette lægger

jeg altsaa ikke saamegen Vægt paa. Men den Formindfelse af det conservative Moment, som ligger i, at Sognepræsten ikke er Medlem for alle Sagers Vedkommende, og i den Bestemmelse, at der, naar de Valgberettigede ikke udføre $\frac{3}{4}$ af alle Communens afgiftsydende Beboere, maa kaldes Andre til, hvorved ikke saa Steder Huusmandsclassen vil faae Overvægten, er betænkkelig. Det er Betænkkeligheder, som navnlig, efterat jeg har confereret med de øvrige danske Statsministre om dette Udvalgs Betænkning, ogsaa have forekommet dem af Betydning. Jeg vil imidlertid ikke just absolut erklære mig imod den foreslaaede Udstrækning over de $\frac{3}{4}$ af de Afgiftsydende. Jeg maa erkjende, deels efter hvad jeg selv har erfaret, og deels efter hvad der er mig meddeelt af min Collega, Cultusministeren, der fra sin tidligere Stilling nøie kjender de communale Forhold i Landet, og deels efter hvad der af Udvalget er ytret, at selv den ringe Censur af kun 48 fl. foruden Dagarbejdet virkelig paa mange Steder vil komme til at udelukke saagodt som alle Huusmænd, idet Huusmændene ikke yde Andet til Communen eller Sognet end deres Dagarbejde, og det stemmer ikke med Lovudkastets Mening. Det er netop Meningen og ogsaa stemmende med Grundlovens Grundsatninger, at Huusmandsclassen skal have sin Betydning ved de communale Valg, ikke en overveiende Betydning, men dog Betydning, og derfor indrømmer jeg, at der kan være nogen Grund til at udstrække Valgretten ubetinget til de $\frac{3}{4}$ af de Statteydende; men jeg maa henstille til Udvalget, — og jeg maa ialfald forbeholde mig efter nøiere Overveielse og Conference at stille Ændringsforslag i denne Henseende til en følgende Behandling, — om man ikke, naar man saaledes maa erkjende, at der er Grunde, der tale for de fornævnte Modificationer, der formindste det conservative Moment, dog paa den anden Side maa indrømme, at Sogneforstanderskabernes Antal bliver ulige, og at da den større Halvdeel vælges af $\frac{1}{4}$ af Communen.